

О. К. Напрєєнко, Н. Ю. Напрєєнко

Навіювання

НАВІЮВАННЯ – цілеспрямований психічний вплив, що пасивно сприймається суб'єктом. Лат. назва – сугестія (suggestio). Н. долає антисугестивні критично-логіч., інтуїтивно-емоц. та етич. бар'єри. Ефективність Н. залежить від індивід. властивостей особи сприймати псих. вплив ін. людей. При цьому в особі шляхом переважно неусвідомленої псих. активності створюється настанова на функціон. розгортання резервів влас. особистості. Н. – складова виховання, а також один із осн. методів психотерапії. Остання у своєму становленні та розвитку пройшла низку етапів: греко-рим. з його ідеями псих. впливів в антич. світі (Гіппократ, Платон, Аристотель, Цельс); схоластики з «підкуванням» про душу та псих. лікуванням у середні віки (Авіценна, Разес, Сараджа, Августин); шпитал. психотерапії, що виникла на психофізіологотерапевт. ґрунті, сформов. у 16 – 1-й пол. 18 ст. (Дж. Кардано, В. Грейтрекс, Ф. Парацельс, Р. Декарт, Ф. Сильвій, Ш. Бонне). Згодом знач. внесок у розроблення цих проблем зробили укр. науковці: П. Бутковський, П. Ковалевський, І. Сікорський, В. Бехтерев, Й. Аптер, А. Філатов та ін. Нині розрізняють Н. вербальне (словесне), що здійснюють за допомогою мовного впливу; зорове – включає використання зорових зображень; гіпнотичне – спрямов. на людину або групу людей, які знаходяться в гіпнотич. (зокрема наркогіпнотич.) стані, використовують в індивід. чи колективно-груп. психотерапії; постгіпнотичне – гіпнотичне Н., що продовжує свою дію після виходу людини з гіпнотич. стану; мотивоване – додатк. гіпносугестив. метод психотерапії, що використовує логічно обґрунтов. «мотивоване Н. уві сні»; пряме – Н. за допомогою влас., авторитар., впевненого безпосеред. звернення психотерапевта до пацієнта, який знаходиться в безсон. стані; непряме – Н. з використанням предметів або явищ, яким той, хто навіює, надає певного значення. Найбільше визнання із сучас. укр. наук. шкіл, що займаються проблемами Н., має школа Б. Михайлова. Фахівців із цього напрямку готують у Харків. та Нац. (Київ) мед. академіях післядиплом. освіти.

Рекомендована література

1. H. Selye. The stress of life. New York, 1956;
2. Аптер И. М. О физиологических механизмах системных нарушений высшей нервной деятельности в клинике неврозов // Физиология и патофизиология высшей нервной деятельности. К., 1965;

3. Филатов А. Т., Михайлов Б. В., Мартыненко А. А. и др. Суггестивная психотерапия: Метод. рекомендации. Х., 1997;
4. Михайлов Б. В., Табачников С. И., Витенко И. С., Чугунов В. В. Психотерапия: Учеб. Х., 2002;
5. Напрєєнко О. К., Винник М. І., Влох І. Й. та ін. Психіатрія і наркологія: Підруч. К., 2011;
6. Спіріна І. Д., Вітенко І. С., Напрєєнко О. К. та ін. Медична психологія: Підруч. Дн., 2012;
7. Юрценюк О. С., Напрєєнко О. К., Ротар С. С., Напрєєнко Н. Ю. Дитяча та підліткова психотерапія: Навч. посіб. Чг., 2019.

Бібліографічний опис:

Навіювання / О. К. Напрєєнко, Н. Ю. Напрєєнко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-71409>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).